

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קה.

עין משפט
גזול

קלג א מ"י פ"ח מהל' גזילה ואבדה הלכ' ד' ופ"ו מהל' שטות הלכה ג ד סמנ' לאזין דה' ועשין עג:
קלג ב מ"י פ"ח מהל' גזילה ואבדה הלכה יא סמנ' עשין עג טור ש"ע ק"מ ס' שס סעיף ג:
קלד ג מ"י שס פ"א הלכה ו סמנ' שס טו"ש ע"מ ס' שס סעיף ג:
קלה ד ה מ"י שס טו"ש ע"מ ס' שס סעיף ד:
קלו ו מ"י פ"ח מהלכות מירות הלכה ו:
קלז ז ח מ"י שס הלכ' ו:
קלח ט י ב ל מ"י פכ"ז מהלכות טומאה מט הלכה ח:

אמר רבא גזל שלש אנדרות בג' פרושות והווי' ועמדו על שתי' חייב להחזיר לו אחרת. פ"י אס' ישנה ענין מחזיר אותה ואס' לאו משלם ליה שוה פרוטה כמו שהיתה שוה בשעת הגזילה והוא הדין באחת שגולה והחולה שמחזיר לו אגודה או דמיה אלא רבותא נקט דאפילו בשלשה דקיים מצות השנה בתרתי אפ"ה חייב להחזיר לו אחת אע"ג דמהאי ותנא תנא דמיתא לא משמע מינה אלא היכא דגזל אחת והחולה דהיא דמיה לגזל חמץ ועבר עליו הפסח היא רבותא דג' קאמר רבא מסביר ומדנקט והחלו משמע דפשיטא ליה דאס' גזל ג' אגודות שוות שמי פרוטות והחזיר לו ב' מהן דלא מייחב להחזיר לו שלישות כיון דמעיקרא בשעת גזלה לא היו ממונה ולשמה תיקר לא מיישינ:

ה"ג בעי רבא גזל ב' אגודות בפרושה והחזיר אחת מהן מהו מי אמר' השתא מיהא ליבא גזילה גביה או דלמא הא לא אהדר גזילה ול"ג הא דגרס כספריס הוקרו ועמדה כי: **מצות השבה אין באן. נראה דלא צ"י למיפשט אלא דלא מעכב מצות השבה ומצות השבה מיהא לא קיי: **מצות גזילה** אין באן. ומעכב מלשמות יין ומלמנות למתים כאלו לא גילה כלומר כמ"ד גילוח מעכב דלחר יתמיד הנזיר יין אחר כולם א"כ לענין מצות קאמר דלא קיי מצות גזילה ואליבא דכ"ע דלוגתא היא דנזיר צ"י ג' מינין (דף מו:). **הרי אמרו חבית שנקבה וסתמוה שמרים בו.** מה שפירש בקונטרס חבית שנתנה ע"פ ארובה ומלאת על העלייה אין נראה דהיא משנה דמיתא בסמוך חבית שנקבה היא כמס' כלים פ"י (מ"ו) דמשמע דמיייר להליל מה שנתנה אס' היא צאהל המת דאי הוה מיייר ע"פ ארובה היה לו לשנותה במס' אהליות ועוד לשון הלכה לא הוה משמע הכי דה"ל למימר חולצת ונראה לפרש דאיייר חבית המוקפת למיד פתיל שאין טומאה נכנסת בה צאהל המת ונקבה ככונס משקה דהכי הוה שיעורא דלחמך במס' כלים (פ"ט מ"ח) וסתמוה שמרים מלאת על כל מה שנתנה והא דלחמך בסוף המלניע (שם דף נז.) ולענין למיד פתיל עד שיפחת רובו היינו בסתמוה שאס' נקבה וסתמוה הוה שם כלי עליה עד שיפחת רובה דלא לא מהני לה סמימה דהוה כאוכלים שגיבול דמיט כיון דאין שם כלי עליו ולא כמו שפ"י בקונטרס דהמלניע ולענין למיד פתיל עד שיפחת רובו דכלי חרס המוקף למיד פתיל אין טומאה נכנסת דרך נקביו עד שיפחת רובו דממוכר במסכת כלים שפירש שלשה דשיעורו ככונס משקה וכן משמע דהיא שמיצא התם בקונטרס נתנה קדירה ע"פ ארובה דלחמך ד"ש הכל טמאים ככונס משקה ואפילו צ"י לא מטהרי אלא עליה אכל קדירה טמאה אלא**

ועוד דקמשי ליה כשעמד דבין קודם מיתמו והן העמדה מאי מהני הרי כבר נשבע ולא הוה דהא אוקמינן דלא הוה אכז והוה צנו ועוד דקמשי כשעמד דבין מכלל דעד השתא בשלם עמד דבין והא נשבע הוא ואזי קמי מכלל דצ"ד הוה הלכך ל"ג ליה. וה"ג

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בשעמד בדיון אי בשעמד בדיון אפילו חומש נמי משלם אמר רב הונא בריה דרב יהושע לפי שאין משלמין חומש על כפירת שעבוד קרקעות אמר רבא אמר הכא במאי עסקינן כגון שהיתה דיסקיאי של אביו מופקדת ביד אחרים קרן משלם דהא איתיה חומש לא משלם דכי אישתבע בקושטא אישתבע דהא לא הוה ידע: חוץ מפחות שוה פרוטה בקרן בו: אמר רב פפא לא שנו אלא שאין גזילה קיימת שמה תייקר איכא דאמרי אמר רב פפא לא שנו אלא שאין גזילה קיימת ולא שנו שאין גזילה קיימת אינו צריך לילך אחריו לחיישין שמה תייקר איכא דאמרי אמר רב פפא לא שנו אלא שאין גזילה קיימת ולא שנו שאין גזילה קיימת צריך לילך אחריו לשמה תייקר לא חיישינן אמר רבא גזל שלש אגודות בשלש פרושות והווי' ועמדו על שתי' אם החזיר לו שתי' חייב להחזיר לו אחרת ותנא תנא גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך טעמא דאיתיה בעיניה הא ליתיה בעיניה אע"ג דהשתא לאו ממונה ^(א) כיון דמעיקרא ממונה הוא בעי' שלומי הכא נמי אף על גב דהשתא לא שוה פרוטה [כיון דמעיקרא הוה שוה פרוטה] בעי' שלומי בעי' רבא גזל שתי אגודות בפרושה והחזיר לו אחת מהן מהו מי אמרין השתא ליכא גזילה ^(ב) או דלמא הא לא הדר גזילה דהואי גביה דהדר פשטה גזילה אין באן השבה אין באן אי גזילה אין באן השבה יש באן דהכי קאמר אף על פי שגזילה אין באן מצות השבה אין באן וואמר רבא הרי אמרו גזיר שגילה ושייר שתי שערות לא עשה ולא כלום בעי' רבא גילה אחת ונשרה אחת מהו ואמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא גזיר שגילה אחת אחת קא מבעיא ליה לרבא אמר ליה לא צריכא כגון שנשר אחת מהן וגילה אחת מי אמרין השתא מיהת הא ליכא שיעור או דלמא הא לא גילוח הוא דמעיקרא הא שייר שתי שערות והשתא כי גילה לא הוה ב' שערות הדר פשטה שער אין באן גילוח אין באן אי שער אין באן גילוח יש באן הכי קאמר אע"פ ששער אין באן מצות גילוח אין באן ואמר רבא הרי אמרו חבית שניקבה וסתמוה שמרים הצילוח 'בעי' רבא אגף חציה מהו א"ל רב יימר לרב אשי לאו משנתנו היא זו דתנן חבית שניקבה וסתמוה שמרים הצילוח בפקקה בזמורה עד שימרח ליהו בה שתי' עד שימרח מן הצדדים ובין זמורה לחבירתה טעמא דמרח הא לא מרח לא אמאי ותייהו כי אגף חציה אמרי הכי השתא התם אי לא מרח לא קאי אגף חציה במידי דקאי קאי ואמר רבא הרי הפסח אומר לו הרי שלך לפניך בעי' רבא נשבע

אמרו ^(ג) גזל חמץ ועבר עליו טומאה נכנסת בתוכו ככונס משקה: **אגף חציה.** תימה היכי דמיה הך צעיר להנך צעיות דלעיל דכיון דגף אין כאלו נקב ולמה לא תועיל הסמימה דמ"ל אס' לא נקבה מעולם אלא כך ומ"ל שאגף חציה [ועוד] תימה דהכא אמר בסתמוה שמרים שמה סמימה וצפ"ק דיכנתו (דף טו:) וזימין אמרין אגף חציה לינקב ומודים שאס' נקבה וסתמוה שמרים שהיא טומאה וי"ל דהתם ודאי לענין הכשר מסתמא לא ניחא להו לצעלים כמה שיוצא ממנה כיון שנקבה אף על פי שסתמוה שמרים לאו סמימה מעלייתא היא אכל לענין להליל מטומאה היא סמימה מעלייתא:

(א) לעיל טו: (ב) מ"ד מהל' (ג) כלים פ"י מ"י (ד) לעיל טו: (ה) ס"א ל"ג

הגהות הב"ח

(א) גבי דהשתא לאו ממונה הוא כיון: (ב) שם ל"א גזילה גביה או דלמא: (ג) רש"י ד"ה חבית וכו' וממרח יפה וכו': (ד) בא"ד נפ' אלו כלים מליין:

מוסף רש"י

ותנא תנא. כלומר תיט תנא שלט המסיענו מלח (קדושין כד:). גדל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו. לנגול. הרי שלך לפניך. ענין ממות שוה. דהוקא שאינו נכר הוא (ועיל טו:) ונלמד ששם לו אותו וקרינא בה והשיב את הגזילה אשר גזל שהרי לא נשמה (ג"ס).

רבינו חננאל

רבא אמר הב"ע כגון שהיתה דיסקיאי של אביו מופקדת ביד אחר. פ"י שני שקין מחוברין ומנוחין על החמור. אחד מצד זה ואחד מצד אחר. ובלשון ישמעאל אלכרי. איכא דאמרי אמר רב פפא לא תימא הני מילי היכא דאין גזילה קיימת אבל גזילה קיימת צריך לילך אחריו. לא שנו גזילה קיימת לא שנו אין גזילה קיימת לשמה תייקר לא חיישינן. וכן הלכה. וכן פסק בפר"ח דצ"ל אין משלמין חומש על שבעות כפיות שעבוד קרקעות. פ"י כגון שאין גזילה קיימת וכוין שהיתה קרקע ובה הגזול לטרפו להפרע דמי גזלה שגזלו אביו ודחה הירוש וכפר ונשבע בה. נמצאת שבעתו שכפר ונשבע על שניה גילוח אחת ואע"פ דנשרה שניה גילוח הוא: **שנשרה אחת.** שנשרה לגלח אין כאלו שיעור גילוח: **ה"ג מי אמרין השתא מיהת ליכא שיעור: חבית שניקבה וסתמוה שמרים.** ונתנוה ע"פ ארובה ^(א) וממרחת יפה סביבותיה וטומאה צבית מלאת על העלייה כולה מלכא בה שום טומאה דסמימת שמרים סמימה היא ולא שטתה ציה טומאה במסכת כלים בפרק (ו) ואלו מליין: **אגף.** לשון מגופה. אגף חציה היה זה מחתה שיעור נקב לטמא וכלי המקבל טומאה אינו חוץ צפני הטומאה ואגף ציטט חציה מהו מי אמרין השתא מיהת ליכא שיעור סמימה: **פקקה בזמורה.** ואין שם שמימה: **עד שימרח.** ציטט מן הדדין של זמורה לסותמו היטב:

שמונים. ונתברר הפירוש.